

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J.H. Greeven	Datum	16 december 2020
Doorkiesnummer	030 - 28 68476	Kenmerk	8209556
E-mail	j.greeven@utrecht.nl	Onderwerp	Beëindiging project Uithoflijn
Bijlage(n)	10	Beleidsveld	Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Met deze brief brengen we u op de hoogte van de beëindiging van het project Uithoflijn en de afspraken hierover tussen de betrokken partijen.

U ontvangt hierbij ter informatie vijf overeenkomsten die zijn vastgesteld door ons college en door Gedeputeerde Staten, waarin de afspraken staan met betrekking tot het eigendom van de lokale spoorweginfrastructuur en het beheer en onderhoud daarvan. Ook ontvangt u het einddossier van het project Uithoflijn. Deze eindrapportage voor het 'Werkend Tramvervoerssysteem Uithoflijn' (WTVS) vormt de afsluiting en samenvatting van de reeks met kwartaal- en halfjaarrapportages die uw raad de afgelopen jaren heeft ontvangen.

Er is een laatste informatiebijeenkomst voor raad- en statenleden gepland op 2 februari 2021, om toelichting te geven op het einddossier en de inhoud van deze brief. Een brief met gelijke strekking wordt door Gedeputeerde Staten verzonden aan Provinciale Staten. De financiële consequenties voor gemeente en provincie zijn verschillend als gevolg van de verschillende rollen en financiële posities van beide opdrachtgevers, dus voor de volledigheid sturen wij u ook een kopie van de brief die GS heden heeft verstuurd aan Provinciale Staten (bijlage 9).

Afronding project

Op 30 november 2020 heeft de Stuurgroep Uithoflijn geconstateerd dat de projectopdracht is voltooid en er aantoonbaar is voldaan aan de zeven voorwaarden voor beëindiging van het project Uithoflijn. Er is een einddossier Uithoflijn opgesteld, waarin de financiële eindverantwoording van het project is opgenomen (bijlage 1). De Stuurgroep Uithoflijn heeft een vijftal overeenkomsten (bijlagen 2 tot en met 6) vastgesteld waarin de afspraken staan met betrekking tot het eigendom van de lokale spoorweginfrastructuur en het beheer en onderhoud daarvan. Ook zijn afspraken vastgelegd over de nog resterende werkzaamheden van het project Uithoflijn.

Op 15 december 2020 hebben wij ingestemd met het einddossier, de overeenkomsten en de beëindiging van het project Uithoflijn per 31 december 2020. Het project sluit af met een positief

Burgemeester en wethouders

Datum 16 december 2020
Kenmerk 8209556

resultaat op zowel het projectdeel Materieel (+€ 16,4 miljoen) als het gezamenlijke projectdeel Werkend Tramvervoersysteem (+€ 7,9 miljoen). Dat betekent dat de beschikbaar gestelde middelen (inclusief het aanvullend budget voor vertragings- en meerkosten uit 2018) toereikend zijn gebleken. Dit resultaat is bepaald per 30 november 2020. Het afsluiten van diverse verplichtingen tot eind dit jaar kan nog tot beperkte wijzigingen in het saldo leiden.

Provincie en gemeente hebben afgesproken om de eindafrekening van het gezamenlijke budget voor WTVS af te ronden als onder meer ook de laatste tranche van de subsidie van het rijk is ontvangen. Naar verwachting is dat in het derde kwartaal van 2021. De eindafrekening vindt plaats volgens een vooraf vastgestelde verdeelsleutel (provincie 76% en gemeente 24%).

Overeenkomsten

Onderdeel van de afronding van het project Uithoflijn is de beëindiging van de Bestuursovereenkomst Uithoflijn (2012). In dat kader zijn vijf overeenkomsten vastgesteld, waarin de afspraken staan met betrekking tot het eigendom van de lokale spoorweginfrastructuur en het beheer en onderhoud daarvan.

In een *opstalovereenkomst* tussen provincie en gemeente (bijlage 2) zijn de afspraken vastgelegd met betrekking tot het nog te vestigen zakelijk recht van opstal, dat gemeente zal verlenen aan de provincie. Met dit recht van opstal heeft de provincie voor onbepaalde tijd de bevoegdheid om de traminfrastructuur in, op en boven de percelen die onder deze overeenkomst vallen, te onderhouden, te beheren en indien nodig te vernieuwen. Deze opstalovereenkomst is een paraplu-overeenkomst voor nog af te sluiten opstalakten, die in 2021 kadastraal en notarieel worden vastgelegd. Voor de begeleiding en uitvoering van dit proces zijn mensen en middelen bij provincie en gemeente beschikbaar gemaakt.

Er zijn *twee beheerovereenkomsten* vastgesteld (bijlagen 3 en 4). Eén tussen de provincie en gemeente voor het tracé buiten het Utrecht Science Park en één overeenkomst met de Uithofpartners voor het tracé in het Utrecht Science Park. In deze overeenkomsten zijn de afspraken vastgelegd over het beheer en onderhoud van het tramtracé en de raakvlakken met omliggende beheerders. Onder de beheerovereenkomst liggen plattegronden waarin de beheer- en opstalgrenzen met een toelichting duidelijk vastliggen.

In de *beëindigingsovereenkomst van de Hoofdovereenkomst Uithoflijn in De Uithof* (bijlage 5) zijn vergelijkbare afspraken gemaakt, tezamen met de Uithofpartners Universiteit Utrecht, Universitair Medisch Centrum Utrecht en Hogeschool Utrecht.

Met een *beëindigingsovereenkomst Uithoflijn* is de Bestuursovereenkomst Uithoflijn afgesloten (bijlage 6), waarbij partijen verklaren aan de verplichtingen te hebben voldaan, dat restwerkzaamheden zijn overgedragen aan de lijnorganisaties en dat afspraken zijn opgenomen over de eindafrekening. Restwerkzaamheden zijn met een eenmalige vergoeding (lumpsum) overgenomen door de betrokken organisaties van provincie en gemeente. De benodigde mensen, middelen en risico-opslagen zijn per restwerkzaamheid vastgelegd en gekwantificeerd in een vergoeding.

Financiële consequenties

In het einddossier van de Uithoflijn is een hoofdstuk opgenomen met de financiële verantwoording van het project. Dit einddossier is tevens de eindrapportage voor het Werkend Tramvervoersysteem Uithoflijn, een afsluiting en samenvatting van de reeks met kwartaal- en halfjaarrapportages die u de

Burgemeester en wethouders

Datum 16 december 2020
Kenmerk 8209556

afgelopen jaren heeft ontvangen. Het totale projectbudget voor het project Uithoflijn bedraagt € 510,3 miljoen; dit betreft het budget voor het Werkend Tramvervoersysteem (WTVS), waaronder traminfrastructuur en de voorbereiding op exploitatie en beheer) en het budget voor het Materieel (waaronder trammaterieel, verzekeringen, opleidingen personeel). Hierin is begrepen de extra beschikbaar gestelde budgetten in de loop van het project.

Positief resultaat

Het oorspronkelijk budget van de Uithoflijn is vastgesteld bij het Projectbesluit van gemeente en BRU in 2011. In de loop der jaren is een aantal wijzigingen doorgevoerd, met name in 2018, toen 84 miljoen aan het budget is toegevoegd ten behoeve van de meerkosten en verdragingskosten die waren opgelopen in het projectdeel WTVS. In deze tabel ziet u het oorspronkelijk vastgesteld budget, het budget bij einde project en de eindstand per 30 november 2020.

Overzicht projectbudget Uithoflijn, eindstand en projectsaldo (in miljoenen) – per 30 november 2020				
Projectdeel	Budget 2012	Budget 2020	Eindstand	Projectsaldo
Infrastructuur	€ 321,2	€ 365,7	€ 358,4	€ 7,3
Overige	€ 0,0	€ 27,3	€ 26,8	€ 0,5
Vorbereiding Exploitatie en Beheer	pm	€ 32,4	€ 32,3	€ 0,1
Werkend Tramvervoersysteem (WTVS)	€ 321,2	€ 425,4	€ 417,5	€ 7,9
Materieel	€ 104,0	€ 84,9	€ 68,5	€ 16,4
Totaal	€ 425,2	€ 510,3	€ 486,0	€ 24,3

Een meer uitgebreide verantwoording vindt u in het Einddossier Uithoflijn. Hier een toelichting op hoofdlijnen van dit resultaat.

Budget

Het oorspronkelijke budget van het project in 2012 was €425,2 miljoen. In 2018 is dit aangevuld tot €510,3 miljoen, waarvan uiteindelijk €486,0 miljoen is uitgegeven. Het projectdeel Werkend Tramvervoersysteem (WTVS) voor de traminfrastructuur, onderbouw, omgeving en de voorbereiding van exploitatie en beheer wordt gezamenlijk gefinancierd (rijk, provincie, gemeente en derden). Het projectdeel Materieel voor de aanschaf en oplevering van tramstellen, benodigde opleidingen en verzekeringen wordt door de provincie gefinancierd uit toekomstige exploitatie-opbrengsten.

Eindstand

In de kolom Eindstand staan de daadwerkelijke uitgaven t/m 30 november 2020, inclusief nog openstaande verplichtingen. Bij het afsluiten van verplichtingen eind dit jaar, kunnen hier nog wijzigingen plaatsvinden. Ook zijn in de eindstand de kosten voor het overdragen van restwerkzaamheden meegenomen. De restwerkzaamheden die doorlopen in 2021 zijn, in goed overleg tussen provincie en gemeente, voor lumpsumbedragen overgedragen naar de betrokken organisaties. Per restwerkzaamheid is een zogenaamd 'Verzoek tot Afwijking' opgesteld en overeengekomen. Voor elk restpunt is een dossier gemaakt en zijn mensen, middelen benoemd en de risico's afgeprijsd. In totaal betreft het 14 restwerkzaamheden die zijn overgedragen. In totaal heeft de provincie zich verplicht om op basis van lumpsum, voor een bedrag van 20,1 miljoen euro de uitvoering van 10 VTA's op zich te nemen. De gemeente neemt 4 restwerkzaamheden over, voor een lumpsum bedrag van 1,8 miljoen euro. Zie bijlage 7.

Burgemeester en wethouders

Datum 16 december 2020
Kenmerk 8209556

Projectsaldo

Het resultaat is het budget 2020 minus de werkelijk gemaakte kosten (eindstand); er is sprake van een positief saldo voor beide projectdelen.

Verrekening eindsaldo

In de beëindigingsovereenkomst van de bestuursovereenkomst Uithoflijn zijn afspraken vastgelegd over de eindafrekening tussen provincie en gemeente. Het positief saldo WTVS wordt verrekend tussen partijen, zodra deze drie nog af te hechten punten zijn afgerond:

1. Een goedkeurende projectaccountantsverklaring over 2020. Er is inmiddels een brief ontvangen van de accountant waarin wordt aangegeven dat er in de eerste 3 kwartalen van 2020 geen onrechtmatigheden of onzekerheden zijn geconstateerd. Over de voorgaande jaren heeft het project al goedkeurende verklaringen ontvangen.
2. Het ontvangen van de laatste tranche van de rijkssubsidie. De laatste 30 miljoen euro plus nog resterende indexering wordt aangevraagd zodra de goedkeurende projectaccountantsverklaring over 2020 is ontvangen. Het einddossier wordt met de aanvraag meegestuurd als eindverantwoording van het project Uithoflijn.
3. Een positieve evaluatie van de combideklaag proefvakken in Utrecht Science Park. Het vervangen van de combideklaag is als restpunt overgedragen aan de provincie voor een lumpsum bedrag. Hiervoor zijn eind november 2020 twee proefvakken aangebracht. Indien in het voorjaar van 2021 blijkt dat de aangebrachte proefvakken geen acceptabele oplossing bieden, kan het zijn dat er nog een aanvullend budget nodig is om tot een goede oplossing te komen. Dit risico is klein en de kans van optreden onwaarschijnlijk (tussen 1% en 5%). Maar als het risico zich voordoet kan het financiële gevolg aanzienlijk zijn (orde grootte enkele miljoenen).

De eventuele benodigde minder- of meerkosten die voortkomen uit deze onzekerheden worden in overleg tussen provincie en gemeente ten laste gebracht van het positief resultaat Werkend Tramvervoersysteem, voorafgaand aan de definitieve eindafrekening (naar verwachting in Q3-2021).

Structurele lasten voor beheer en onderhoud door Stadsbedrijven

In de beheerovereenkomsten zijn afspraken gemaakt over beheer en onderhoud.

Het dagelijks beheer door Stadsbedrijven van de Verkeersregelininstallaties (VRI's), bushaltes en gemeentelijke openbare ruimte kan binnen beschikbare middelen. Voor groot onderhoud van gezamenlijke kunstwerken (gebruik door tram en bus) draagt de gemeente 24% van de jaarlijkse kosten bij aan de eigenaar provincie. Deze structurele lasten van 0,096 miljoen euro vallen binnen het programma Beheer openbare ruimte en groen en zijn onderdeel van de besluitvorming met betrekking tot de Nota Beheer Openbare Ruimte. Voor de overige kosten dagelijks beheer en onderhoud is bij de begroting 2021 als knelpunt een bedrag van 0,08 miljoen euro opgenomen.

Afsluiting

Nu het complexe en spraakmakende project Uithoflijn is beëindigd en Tram 22 een aanwinst blijkt te zijn voor de reizigers in de stad en regio, is er tijd om vooruit te kijken. Overigens niet voordat waardering is uitgesproken voor de vele medewerkers die, soms in roerige tijden en moeilijke omstandigheden, dit project mogelijk hebben gemaakt.

Ook de Adviesraad Tram verdient deze waardering aangezien zij het project en haar bestuurders op meerdere momenten van gezonde, opbouwende kritiek heeft voorzien en een veilige bedding voor reflectie heeft geboden. In bijlage 8 is het 26ste en tevens laatste (positieve) advies van Adviesraad Tram opgenomen, aangaande de beëindiging van het project Uithoflijn. Hierin heeft de Adviesraad

Burgemeester en wethouders

Datum 16 december 2020
Kenmerk 8209556

Tram aandacht gevraagd voor de benodigde aanpassingen voor het 75-meter materieel en de bestuurlijke afhechting van de vijf overeenkomsten. Beide aandachtspunten zijn naar behoren afgerond en meegenomen in de besluitvorming door de colleges.

De Uithoflijn kan op onderdelen nog verbeterd worden. Denk daarbij aan de stabiliteit van de assentellers die wordt gemonitord in het project URTS (provincie), de inzet van langer trammaterieel en aan het verbeteren van de haltekwaliteit. Daarnaast wordt er gewerkt aan de vervoerkundige doorkoppeling van de huidige tramlijnen, als onderdeel van het project Vernieuwde Regionale Tramlijn (VRT).

Bovenal biedt de Uithoflijn een toekomstperspectief om de groei van het aantal reizigers in de regio Utrecht te kunnen blijven faciliteren en om een goede bereikbaarheid te behouden, met een verdere uitbreiding van het regionale tramnetwerk. Met de tram werken we verder aan een sterk OV-netwerk. Dit vormt een gezonde basis voor de benodigde mobiliteitstransitie en daarmee voor verdere groei van onze regio. Een regio waarin het goed leven, wonen en werken blijft.

Vervolgprocedure / voortgang

Met deze voortgangsbrief en het einddossier Uithoflijn sluiten we de reguliere rapportages voor raad en staten af. Over de afronding van de laatste werkzaamheden en eindafrekening wordt nog een laatste informatiebijeenkomst georganiseerd voor Provinciale Staten en uw raad op 2 februari 2021.

Wij vertrouwen erop u hiermee voor nu voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,

Bijlagen

1. Einddossier Uithoflijn
2. Opstalovereenkomst
3. Beheerovereenkomst Uithoflijn (tracé Graadt van Roggenweg - Sorbonnelaan)
4. Beheerovereenkomst Uithoflijn (tracé Sorbonnelaan – P+R Utrecht Science Park)
5. Beëindigingsovereenkomst Hoofdovereenkomst Uithoflijn in De Uithof
6. Beëindigingsovereenkomst Bestuursovereenkomst Uithoflijn
7. Lijst van overgedragen werkzaamheden (VTA's)
8. Advies van de Adviesraad Tram over beëindiging van het project Uithoflijn
9. Kopie van de brief van GS aan Provinciale Staten over de beëindiging van het project Uithoflijn
10. Overzicht achterliggende bijlagen van de overeenkomsten